

fundet Sted angaaende en dansk-tysk Handelstraktat, og han paaviste, hvorledes Tyskerne efter hele Udviklingen af Tysklands Handelstraktat-Politik mødte vel rustede til disse Forhandlinger, ikke alene under et intimt Samarbejde med de tyske Erhverv vel afstemt indadtil, men ogsaa med Evne til at forhandle, fordi man simpelthen var i Stand til at gøre Indrømmelser. Og det var dette, som desværre ikke var Tilfældet med de danske Forhandlere.

Her, som overalt baade før og siden, svækkedes vi nemlig ved, at vi paa Forhaand havde givet alt fra os; med andre Ord, fra dansk Side kunde man ikke møde med noget Magtmiddel, man kunde ikke møde med noget, der kunde handles om, fordi man intet havde, som var attraaværdigt for Modparten at opnaa.

I det Foredrag, jeg her hentyder til, og som i sin Tid vakte stor Opmærksomhed, og som sikkert ogsaa har baaret Frugt — jeg tror saaledes, at det har været medvirkende til Nedsættelsen af den nu eksisterende Traktatkommission — gjorde Ingeniør Foss opmærksom paa, at Magtmidlerne i denne Forbindelse jo ingeniørlunde er politiske, men i høj Grad af økonomisk Karakter. Og han indlagde sig her den største Fortjeneste ved overfor den danske Nation, som jo har saa let ved paa Forhaand at give op, naar det gælder at stole paa sin egen Succes, at paavise det store økonomiske Vaaben, vi faktisk besidder i det Begreb, som jeg før omtalte, nemlig vor relativt særdeles betydelige Købeevne. Men hvad der den Gang var ønskeligt, er nu blevet en bydende Nødvendighed. Verdensøkonomien og Verdenspolitikken har ændret sig, og skal vi hævde os i Konkurrencen og sikre vor Afsætning, kan det ikke nytte, at vi nøjes med de aabne Døre, som endnu er tilbage, vi maa ogsaa gaa ind i et aktivt Arbejde for at faa de lukkede Døre op. Denne Bevægelse finder sit Udtryk i hele den Form, som international Handelspolitik er kommet ind i, med hele det System af Traktater, man nu er ved at afslutte. Vor økonomiske Stilling er saa alvorlig som ingen Sinde før, herom tror jeg, vi alle kan være enige. Men saa har vi heller ikke Raad hverken til at vente paa, at andre skal blive lige saa idealistiske som vi, eller til at prisgive noget for en saadan Metode. Om det harmonerer med Fortiden eller ikke, maa være ganske underordnet. Hovedsagen er, at vi nu slipper levende gennem det økonomiske Ragnarok, som trækker hen over Verden og rammer os i

saa betænkelig høj Grad. Og jeg vil gerne advare imod, at man venter saa længe, til vi en skøn Dag har tabt det Vaaben, som vi nu ganske vist ikke bruger, men dog har i Behold endnu: vor Købeevne. Thi dertil kan det ogsaa komme en Dag.

Naar jeg fremsætter saadanne Anskuelser, vil jeg selvfølgelig blive mødt med den gamle Paastand, at Landbruget ikke kan gaa ind i en saadan Politik, fordi den vil fordyre Landbrugets Produktion og derved netop svække dets Konkurrenceevne. Jeg er slet ikke blind for det rigtige i dette Syn, men vil blot hævde, at endnu vigtigere for Landbruget end at producere billigt er det at faa sine Produkter afsat, og jeg mener med den Oversigt, jeg her har givet, at have paavist, hvor det er, Tampen brænder. Det er Afsætningen, der nu maa sikres, og det sker ikke blot ved at kunne tilbyde Smørret en halv Øre billigere pr. kg. Det sker ved at sikre sig gennem Aftaler og Traktater, og disse sikres atter kun gennem det Forhandlingsgrundlag, der ligger i Evnen til at træffe afværgende Foranstaltninger overfor dem, som ikke vil give en de Fordele, man tilstræber.

Jeg mener ikke, det er noget lyst Fremtidsperspektiv, der aabner sig for os, hverken for Landbruget eller for Byerne, men jeg mener, vi hellere maa erkende dette i Tide end lade os overraske af Mørket, saa man til sidst ikke kan finde sin Vej og gaar lige i Afgrunden.

Jeg hengiver mig nu ingeniørlunde til den Tro, at den Kursændring, jeg her taler for, er umiddelbart forestaaende. Baade det ærede Medlem Hr. Pinstrups Tale forleden og Landboforeningernes Skrivelse til den højtærede Finansminister om Toldloven forhindrer i Sandhed en utidig Optimisme. Men Problemet begynder dog at dæmre, det er det vigtigste, og en Lavine kan vokse hurtigt. Landbrug og Industri, Land og By, er hinanden nærmere i Øjeblikket, end man er tilbøjelig til at tro — rent bortset fra den enkle Kendsgerning, som ogsaa er blevet paapeget under denne Debat, vistnok af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, at det er jo Landbrugets aarlige Befolkningsoverskud, der er den stærkeste Aarsag til det, der hedder vort Industriproblem. Men naar først den danske Landbostand for Alvor rejser det Spørgsmaal: Hvad faar vi til Gengæld for vor egen aabne Dørs Politik? — saa tror jeg, man er paa den rette Vej til Sandhedens Erkendelse. I modsat Fald vil der komme en Opgærets Dag, og ligesom det tyske Folk, da den tyske militære Magtpolitik brød sammen,